

Vastaus valtuustoaloitteeseen / Valtuustoaloite IPS-pilotin (Individual Placement and Support) käynnistämiseksi työmarkkinaosallisuuden vahvistamiseksi Kuopiossa

Elinvoimajaosto 13.05.2026 § 29
2299/00.01.07/2026

Valmistelijat / lisätiedot:
työllisyyspalvelupäällikkö Virpi Noronen, puh. 044 718 1071
työllisyysaluejohtaja Tiina Mäenpää, puh. 044 718 7502
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

elinvoimajohtaja Timo Antikainen

Elinvoimajaosto antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle oheisen vastauksen valtuustoaloitteeseen IPS-pilotin (Individual Placement and Support) käynnistämiseksi työmarkkinaosallisuuden vahvistamiseksi Kuopiossa.

Päätös

Merkitään, että työllisyyspalvelupäällikkö Virpi Noronen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn alussa.

Elinvoimajaosto hyväksyi yksimielisesti esittelijän päätösehdotuksen.

Selostus

Kuopion kokoomus sekä 11 muuta aloitteen allekirjoittajaa ovat jättäneet 23.3.2026 valtuustoaloitteen IPS-pilotin käynnistämiseksi työmarkkinaosallisuuden vahvistamiseksi Kuopiossa.

Aloitteessa esitetään, että Kuopion kaupunki käynnistää määräaikaisen ja vaikuttavuudeltaan arvioitavan IPS-pilotin (Individual Placement and Support) kaupungin työllisyyspalvelussa työmarkkinaosallisuuden vahvistamiseksi sekä rakentaa pilotin tueksi tiiviin yhteistyörakenteen Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Aloitteessa ehdotetaan, että Kuopion kaupunki käynnistää määräaikaisen IPS-pilotin, perustaa pilotin ajaksi IPS-tiimin työllisyyspalveluihin, kohdentaa pilotin ensisijaisesti mielenterveys- ja osatyökykyisiin työnhakijoihin, sisällyttää pilottiin rajatun NEET-nuorten kohderyhmän, rakentaa rakenteellisen yhteistyön Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa ja mittaa systemaattisesti pilotin vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen nettisivujen mukaan IPS-toimintamallilla edistetään mielenterveyden häiriöitä sairastavien henkilöiden työmarkkinoille pääsyä, paluuta ja siellä pysymistä. IPS-työhönvalmennuksen tavoitteena on asiakkaan työllistyminen avoimille työmarkkinoille palkkasuhteeseen. Kyse on mallista, jossa asiakkaan tukena on IPS-työhönvalmentajan lisäksi asiakkaan oma psykiatrinen hoitotaho. Valmentajan tuella asiakas etsii työpaikan, joka vastaa hänen osaamistaan, voimavarojaan ja mielenkiinnon kohteitaan.

Tämä malli tarjoaa myös työnantajille uudenlaisen väylän rekrytoida osaavaa ja motivoitunutta työvoimaa (lähde: [IPS – Sijoita ja valmenna! -kehittämishanke - THL](#)).

Pohjois-Savon hyvinvointialueella oli vuosina 2023–2024 Kestävää hyvinvointia Pohjois-Savoon -hanke, jonka yksi osakokonaisuus oli IPS-toimintamallin käyttöönotto ja pilotointi ko. hyvinvointialueella. Tavoitteena oli mm. tukea vakavaa mielenterveyden häiriötä sairastavien henkilöiden työllistymistä, työelämään palaamisessa ja työssä pysymisessä. Mallia pilotoitiin Siilinjärvellä osana psykiatrian palveluja ja alueelliseen pilottiin osallistuneista 44 asiakkaasta työllistyi avoimille työmarkkinoille 14. Pilottitiimi sijoittui osaksi Siilinjärven psykiatrian palveluja.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen keskisellä alueella pilotoitiin samanaikaisesti Laatuksiteereihin perustuvaa työhönvalmennusta kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille 2023-2024. Laatuksiteerinen työhönvalmennus pohjautuu IPS sijoita ja valmenna -työhönvalmennuksen malliin, ja työskentelyä ohjaa 25 laatuksiteeriä, tuetun työhönvalmennuksen periaatteet sekä arvot. Laatuksiteerinen työhönvalmennus sijoittui työikäisten sosiaalipalveluihin ja sitä toteutettiin vahvasti verkostojen kanssa yhteistyössä. Myös Kuopion kuntakokeilun omavalmentajat (= nykyiset työvoimapalvelujen asiantuntijat) osallistuivat verkostoyhteistyöhön vahvasti.

Laatuksiteeriseen työhönvalmennukseen osallistui yksi kokoaikainen työhönvalmentaja, sekä kehittäjä-työhönvalmentaja, joka teki 70 %:sti asiakastyötä. Tavoitteena oli saada työhönvalmennukseen 40 asiakasta, joka oli pilotin oman arvion mukaan ylimitoitettu tavoite. Pilotti toimi 08/2023–09/2024. Laatuksiteeriseen työhönvalmennukseen osallistui 37 asiakasta. Osallistuneista 21 ohjautui työikäisten sosiaalipalveluista ja 16 muuta Kuopion kuntakokeilusta. Työhönvalmennuksen kesto vaihteli yhdestä viikosta 10 kuukauteen. Keskimääräinen valmennuksen kesto oli 5,5 kuukautta. Valmennuksen tuloksena 8 henkilöä aloitti palkkatyön, joista 4 oli palkkatuella. Tutkinto-opiskelijaksi siirtyi 2 henkilöä. Pilotissa positiiviseksi siirtymäksi laskettiin myös TE-toimiston työkokeilu ja Kelan ammatillinen kuntoutus. Työkokeiluun ohjautui 9 henkilöä ja Kelan ammatilliseen kuntoutukseen 4 henkilöä. Työhönvalmennuksen keskeytti 8 henkilöä. Kyseisen hankkeen jälkeen laatuksiteerinen työhönvalmennus päättyi hyvinvointialueella, mutta IPS-toimintamalli otettiin käyttöön vuoden 2025 alussa osaksi psykiatrisen hoidon ja kuntoutuksen palveluita Kuopion ja Siilinjärven psykiatrian poliklinikoilla. Toiminnan kautta asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti yhteistyön rajapintaa syntyy työllisyyspalveluun, kun asiakas on työllisyyspalvelussa työnhakijana.

Kunnat ovat vastanneet työvoimapalvelujen järjestämisestä vuoden 2025 alussa ja Kuopion työllisyysalueella palveluja tarjotaan asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti. Työvoimapalvelu-uudistuksen tavoite on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työnhakijoiden nopeaa työllistymistä ja osaavan työvoiman saatavuutta sekä vahvistaa kuntien elinvoimaa. Kuopion työllisyysalueella on 04/2026 työnhakijana n. 17 000 asiakasta. Palveluja tarjotaan palvelutarpeen mukaisesti ja tehostetumman palvelun tarpeessa oli huhtikuussa reilu 4000 asiakasta, joiden osalta yhteistyötä tehdään tiiviisti mm. hyvinvointialueen kanssa. Palvelun järjestämistä ohjaa myös laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä (381/2023). Sen mukaan asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti tehdään tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen ja tarvittaessa Kelan kanssa asiakkaan työllistymisen edistämiseksi. Tämä

edellyttää yhteistyötä organisaatioiden välillä yhdistäen organisaatioiden ammatillisen osaamisen sekä käytettävissä olevat palvelut.

Kuopion työllisyyspalvelussa toimii lisäksi Ohjaamo -kokonaisuus, jonka keskeinen kohderyhmä on alle 30-vuotiaat nuoret. Kuopion Ohjaamon palvelupiste on kaikkien alle 30-vuotiaiden matalan kynnyksen monialainen kohtaamispaikka ja se toteuttaa valtakunnallisia Ohjaamon perusteita (TEM 6/2018). Kuopion Ohjaamon palvelupisteessä tarjotaan tietoa, neuvontaa, ohjausta sekä muita nuorten tarvitsemia palveluja. Se on alusta, jolla julkinen, yksityinen ja kolmas sektori voivat tarjota yhdessä monialaisesti palveluita työllistymiseen, koulutukseen, elämänhallintaan ja hyvinvointiin liittyen. Ohjaamon päätavoite on vähentää NEET-nuorten määrää Kuopiossa ja tukea nuorten työelämään ja koulutukseen kiinnittymistä verkostotyönä. Ohjaamossa työskentelee työllisyysasiantuntijan lisäksi opinto-ohjaaja, nuorisonohjaajia sekä yksilövalmentajia. Viime vuoden aikana toimintaan kiinnitettiin mukaan työkykykoordinaattori täydentämään nuorille suunnattua palvelukokonaisuutta. Viimeisimmäksi Ohjaamoon on linkitetty etsivä nuorisotyöntekijä. Työ Ohjaamossa on moniammatillista verkostotyötä, joka rakentuu nuoren tilanteen ja palvelutarpeen mukaan.

Työllisyyspalvelussa ollaan laatimassa parhaillaan työllisyysohjelmaa osana Kuopion kaupungin strategiatyötä. Siinä toiminnalle määritellään tavoitteet ja toimenpiteet, jotka tukevat Kuopion kaupungin strategiatyötä. Ohjelman laatimisen vaiheessa on osallistettu laaja-alaisesti kumppaneita, asiakkaita, verkostoja ja henkilöstöä. Työllisyysohjelmaan on kirjattu tavoitteita, jotka tukevat seuraavia menestystekijöitä; kasvu, osaaminen, toimivat työmarkkinat ja yhdenvertaisuus.

Huomioiden työllisyyspalvelujen lakisäätäinen perustehtävä, työmarkkinatilanne sekä käytettävissä olevat resurssit, näemme, että IPS-toimintamallin mukaisen palvelun tuottaminen ja järjestäminen lähellä malliin olennaisesti kuuluvaa hoitotahoa, on järkevää toteuttaa hyvinvointialueella, jossa sitä parhaillaan järjestetään. Aloitteen mukaisesti voidaan tarkastella olemassa olevia yhteistyön rakenteita sekä tiivistää yhteistyötä sujuvan palveluprosessin takaamiseksi. IPS-toimintamallin kohderyhmä on lähtökohtaisesti rajattu, ensisijaista on työntekijän suhteellisen pieni asiakasmäärä sekä yhteys asiakkaan hoitotahoon. Tämä rakenne muodostuu toiminnallisesti parhaiten hyvinvointialueelle. Laatukriteerien mukaisesti kokoaikaisella työhönvalmentajalla voi olla maksimissaan 20 asiakasta. Työllisyysalueen työntekijöillä on vastuullaan keskimäärin 200–230 asiakasta, joiden työllistymisprosessiaan he koordinoivat yhteistyössä kumppaneiden kanssa.

Työllisyyspalvelun perustehtävä huomioiden on esiintynyt tarvetta työhönvalmennustyyppisen palvelun hankkimiselle, johon tarpeeseen olisi määrärahojen niin mahdollistaessa tärkeää tarttua. Tällainen palaute tuli vahvasti myös osana työllisyysohjelman selvitystyötä. Tässä mallissa työhönvalmennusta tarjotaan palvelutarpeen mukaisesti sitä tarvitseville, riippumatta sairaudesta tai diagnoosista eli kohderyhmä ei ole niin rajattu kuin IPS:ssä. Palvelun kautta on tarkoitus tukea työhakijan työllistymistä sekä kiinnittymistä työelämään jalkautuvan ja palveluohjauksellisen työtteen kautta. Tämän kaltainen palvelu tukee paremmin työvoimapalvelujen perustehtävän toteutumista, ja mahdollistaa kuitenkin asiakaslähtöisen yhteistyön hyvinvointialueen kanssa asiakkaan tilanteen niin vaatiessa. Mallin toteuttaminen vaatii määrärahaa ja resursseja.

Kuopion kaupungin hallintosääntö 30 §

Vaikutusten arviointi

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointia ei tehdä, kun kyseessä on esityksen vastaamiseen liittyvä asia (KH 21.10.2024 § 293).

Liitteet 2299/2026 Valtuustoaloite - IPS-pilotin käynnistäminen työmarkkinaosallisuuden vahvistamiseksi Kuopiossa